

впливатиме на якість їхньої літературної освіти, розвиток інтелектуальної сфери і підвищення культури читання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Марко В. Вічна таїна слова (шляхи аналізу художнього твору в середній школі) // ...І вічна таїна слова: Аналіз великого епічного твору: Посібник для вчителя / В. П. Марко, Г. Д. Клочек, В. Є. Панченко та інші. К.: Рад. школа, 1990. С. 5-20.
2. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах. Підручник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 432 с.
3. Ситченко А. Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу. К., 2004. 110 с.

ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ ЯК ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА

Грубий Л. І

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Одним із важливих видів мовленнєвої діяльності є читання, що спрямоване на здобування інформації із письмово зафіксованого тексту. Як зазначають фахівці з методики навчання української мови як іноземної (З. Бакум, І. Дроздова, Л. Субота, М. Цуркан, Г. Швець та ін.), читання виконує важливу роль у процесі соціалізації іноземних студентів, які здобувають освіту в українських вишах, адже читання є засобом освітньої та інформаційної діяльності, практичного оволодіння українською мовою, розширення соціокультурних відомостей, потужним інструментом самоосвіти.

Як переконає практика, у системі роботи зі студентами-іноземцями навчання читання посідає особливе місце на підготовчому етапі, оскільки допомагає задовольнити інформаційно-пізнавальні потреби. Спочатку студенти співвідносять букви і звуки, прочитують уголос перші склади, слова, словосполучення, речення. Читання вголос сприяє формуванню в здобувачів освіти орфоепічних умінь і навичок, допомагає опанувати акцентологічні норми української мови, що традиційно викликають в іноземців певні труднощі. Опанувавши правильну вимову слів, особливості інтонуювання речень, студенти пришвидшують темп, а викладачі пропонують їм поєднати читання вголос і читання мовчки залежно від комунікативної мети, індивідуальних особливостей студентів.

На базовому рівні до 20 % аудиторного часу й 40 % самостійної роботи студенти мають читати. Це змінює підходи до організації читання. Значно розширюється й жанровий репертуар текстів, їх обсяг, тематика. Однак на заняттях з української мови як іноземної студенти, як правило, працюють зі спеціально дібраними й методично адаптованими текстами, у житті ж їм доводиться стикатися з іншими (різні види документів, довідкові видання,

реклама, інструкція, допис, коментар тощо), причому як із одиничними, так і з множинними й змішаними, цілісними (суцільними) й перерваними (несуцільними) текстами, у процесі читання яких почасти виникають інформаційні й кодові бар'єри. До того ж різні види текстів (розклад потягів на вокзалі, квиток, інструкція, рецепт тощо) потребують застосування різних видів читання, адже ефективність пошуку й здобування інформації значною мірою залежить від вибору виду читання – вибіркове, переглядове, пошукове.

Важливим складником професійної підготовки іноземних студентів є тексти наукового стилю, що є засобом здобування навчальної інформації. Прикметною ознакою таких текстів є їхня абстрактність, точність, стандартизація висловлення, а також значна кількість термінів певної галузі, наявність складних синтаксичних конструкцій, що почасти ускладнює сприймання. Студенти ж мають тексти зрозуміти, осмислити, а певну частину інформації запам'ятати. З цього випливає, що читання стає засобом навчання інших видів мовленнєвої діяльності (студент самостійно опрацьовує за підручником чи ішим джерелом інформацію, згодом застосовує її під час відповідей, написання письмових робіт, тобто працює в режимах: читання – говоріння, читання - письмо).

У цьому контексті особливої активності набуває необхідність формування в іноземних студентів читацької грамотності. Останнім часом означене поняття використовують не як синонім начитаності й гарної техніки читання. Ідеться про вміння працювати з інформацією.

У Національному звіті за результатами міжнародного дослідження з якості освіти PISA – 2018 читацьку грамотність визначено як «здатність учня/студента сприймати, аналізувати, використовувати й оцінювати письмовий текст задля досягнення певних цілей, розширювати свої знання й читацький потенціал, а також посилювати свою готовність брати участь у житті суспільства» [1, с. 34].

З наведеного визначення випливає, що читацька грамотність передбачає сформованість двох груп умінь: 1) здобувати інформацію з друкованого чи записаного тексту, аналізувати її, будувати на її основі судження; 2) будувати висновки та давати об'єктивну оцінку прочитаному на основі особистого досвіду. Остання група умінь передбачає сформованість критичного мислення, емоційного інтелекту студентів. Тож формування читацької грамотності передбачає і розвиток і цих складників.

Під читацькою грамотністю іноземних студентів розуміємо особистісну якість, що містить здатність розуміти, осмислювати, застосовувати писемні тексти для досягнення певних цілей.

Вивчення літератури з проблеми дослідження, спостереження зо освітнім процесом переконують, що ефективним шляхом формування читацької грамотності іноземних студентів є оволодіння різними видами читання відповідно до поставлених завдань і цільової настанови читача. Особливе значення має навчання іноземних студентів зрілого читання, а саме такий вид читання застосовують у процесі вивчення текстів за фахом. Як стверджує Л.Субота, «зріле читання передбачає самостійне читання про себе, вміння орієнтуватися в тексті, знаходити та виокремлювати необхідну інформацію з невідомого тексту. Зріле

читання залежить від рівня оволодіння технікою читання та ґрунтується, головним чином, на засвоєних знаннях, уміннях і навичках із читання, одержаних іноземними студентами на підготовчому етапі, що забезпечують плавний перехід до навчання у ЗВО на поглибленому етапі. При цьому значна увагу приділяють виразності усного мовлення, техніці та швидкості читання» [2, с. 216-217].

Отже, формування читацької грамотності іноземних студентів передбачає ознайомлення їх із різними видами й техніками читання, формування в здобувачів освіти критичного мислення, емоційного інтелекту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018 / [кол. авт.: М. Мазорчук (осн. авт.), Т. Вакуленко, В. Терещенко, Г. Бичко, К. Шумова, С. Раков, В. Горох та ін.]. Київ : УЦОЯО, 2019. 439 с.
2. Субота Л.А. Формування зрілого читання іноземних студентів фармацевтичних спеціальностей у процесі вивчення текстів за фахом. Modern philological research: a combination of innovative and traditional approaches: Conference Proceedings// International Scientific-Practical Conference (April 27-28, 2018). Tbilisi: Baltija Publishing. Pp. 215-218.

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ СЕМАНТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ

Данильчук В. Р.

*кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри методики викладання
та змісту освіти Рівненського ОІППО*

Саприкіна О. П.

*старший викладач кафедри методики викладання
та змісту освіти Рівненського ОІППО*

Фразеологічні одиниці у контексті тієї чи іншої культури, володіючи образним емоційно-експресивним характером, є одними із найважливіших мовних засобів, що забезпечують виразність і красу мови. Саме у фразеологізмах знаходять відображення історія народу, своєрідність його культури і побуту, транслюються поведінкові настанови з покоління в покоління.

У науковому розумінні фразеологізми є високо інформативними одиницями мови, що цікаві не лише як засіб спілкування, а й як засіб пізнання національного характеру народу, проникнення у систему його цінностей. Вивчення означених одиниць важливе для дослідження зв'язку історії, культури народу з його мовою та трансляції культурної інформації, що яскраво виявляється саме на фразеологічному рівні.

На сьогодні неабиякої актуальності набуло питання порівняльного вивчення системи фразеологічних одиниць різних мов. Це пояснюється розвитком міжкультурних контактів, вивченням універсальних і специфічних характеристик